

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., Волохова І.С.

“ ___ ” _____ 2018 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

“Податкове регулювання інвестиційної діяльності”

Виконавець

студент 41 гр. фінансово-економічного факультету

Проворський В.І.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Дубовик О. Ю.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	
Теоретичні основи податкового регулювання інвестиційної діяльності.....	6
1.1. Інвестиційна дільність та необхідність її податкового регулювання.....	6
1.2. Інструменти податкового регулювання інвестиційної діяльності.....	15
1.3. Нормативно-правова база у сфері податкового регулювання інвестиційної діяльності.....	25
РОЗДІЛ 2	
Дослідження податкового регулювання інвестицій в Україні.....	33
2.1. Моніторинг інвестиційної діяльності	33
2.2. Аналіз податкового регулювання інвестиційної діяльності.....	42
2.3. Оцінка ефективності податкового регулювання інвестиційної діяльності.....	50
РОЗДІЛ 3	
Шляхи удосконалення податкового регулювання інвестиційної діяльності.....	59
3.1. Закордонний досвід податкового регулювання інвестиційної діяльності	59
3.2. Основні напрями удосконалення податкового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.....	65
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасне положення національної економіки ставить перед нами питання необхідності стимулювання інвестиційної діяльності учасників ринку, котре має змогу стати вирішальним фактором економічного росту, досягнення успіху у соціальній сфері, становлення конкурентоздатності вітчизняної продукції на міжнародному ринку.

Відмітимо, власні інвестиційні кошти підприємств є недостатніми для забезпечення ефективного функціонування та зростання економіки. Натомість, потужним інвестиційним ресурсом розглядаються кошти фізичних та юридичних осіб. Доведено, що всі інвестори зважають на інвестиційний клімат, тому нині в умовах економічної та фінансової кризи все більше набувають актуальності питання впливу на інвестиційну діяльність учасників інвестиційного процесу. Таким методом впливу є механізм податкового регулювання інвестиційної діяльності економічних суб'єктів. Відтак, пріоритетним напрямком державної інвестиційної політики має бути досягнення сприятливого інвестиційного клімату в державі.

Щоб дати початок ефективному провадженню інвестиційних процесів необхідно створити відповідний механізм податкового регулювання інвестиційної діяльності. Зазначимо, що в Україні такий механізм є неефективним через брак дієвих податкових інструментів. Такий стан справ є фактором низького рівня інвестиційної діяльності.

Останнім часом серед вітчизняних вчених точаться дискусії з приводу цілого переліку податкових пільг, що мають вплив на інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання. Особливо підвищений інтерес викликає податок на виведений капітал та його позитивні й негативні наслідки введення.

Вирішення цих проблем потребує дослідження зарубіжного досвіду з метою податкового стимулювання інвестицій та успішної його впровадження у вітчизняну практику.

Об'єктом дослідження є процес податкового регулювання інвестиційної діяльності.

Предметом дослідження є застосування інструментів податкового регулювання у сучасній економіці.

Методи дослідження. Дослідження теоретичних засад податкового регулювання інвестицій здійснювалося за допомогою історичного методу, узагальнення, аналізу, синтезу, систематизації. Дослідження практичних засад податкового регулювання інвестицій здійснювалося на основі аналізу абсолютних і відносних величин, синтезу, методів групування. Дослідження напрямів удосконалення податкового регулювання інвестицій в Україні та виокремлення податкових інструментів, що заслуговують на впровадження, базувалося на методах узагальнення, порівняння.

Теоретичною базою дослідження є методичні та прикладні аспекти інвестиційної діяльності та її податкового регулювання, що досліджувалися такими визнаними світовими вченими та дослідниками: А. Сміт, Дж. Кейнс, Й. Шумпетер, Дж. Бейл, Дж. Стігліц, Л. Гітман, Т. Крюгер, В. Шарп. До вітчизняних науковців, що вплинули на погляди та позицію автора: А. Крисоватий, І. Лютий, О. Десятнюк, В. Андрущенко, Д. Серебрянський, В. Гейц, Л. Демиденко, Ю. Іванов, М. Крупка, Т. Майоров, А. Соколовська.

Інформаційно-аналітична база дослідження складається з: офіційні дані Державної фіскальної служби України, офіційні дані Державної служби статистики України, нормативно-правові акти, що регулюють законодавство у сфері податкового регулювання інвестиційної діяльності, наукова та періодична література за тематикою дослідження.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних основ та надання рекомендацій з приводу підвищення ефективності податкового регулювання інвестицій в Україні.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- розкрити сутність, роль інвестицій та їх необхідність для економіки держави в цілому;
- з’ясувати сутність податкового регулювання інвестиційної діяльності з метою роз’яснення його цілей, завдань та інструментів;
- розглянути принципи податкового регулювання інвестицій;
- дослідити законодавство у сфері податкового регулювання інвестиційної діяльності;
- проаналізувати сучасний стан і тенденції розвитку інвестиційної діяльності в Україні;
- здійснити моніторинг податкового регулювання інвестицій в Україні;
- проаналізувати практику надання податкових пільг у сфері інвестицій та інновацій;
- дати оцінку результативності застосування податкових інструментів у сфері регулювання інвестиційних процесів в Україні;
- дослідити зарубіжний досвід податкового регулювання інвестицій;
- запропонувати та охарактеризувати податкові інструменти, що можуть бути впроваджені в Україні.

ВИСНОВКИ

В ході дослідження було розглянуто широкий спектр трактувань поняття інвестицій. Виокремлено, що поняття інвестицій визначається як вкладення фінансових, матеріальних, інтелектуальних ресурсів у матеріальні, фінансові та людські активи. Інвестування відбувається з метою підвищення ефективності активів, отримання прибутку та досягнення позитивного соціального ефекту. Звернено увагу на поділ інвестиційних коштів на капітальні, фінансові та інвестиції в розвиток людського капіталу.

За допомогою аналізу інвестиційної діяльності в Україні було встановлено, що за об'єктами інвестування переважають капітальні інвестиції, що фінансуються юридичними особами. Інвестиції в розвиток людського капіталу та фінансові інвестиції та були незначними. Чинниками незначної долі зазначених інвестицій були: недовіра суб'єктів господарювання та населення до фінансового ринку та низький рівень його розвитку, суспільно-політична нестабільність, відсутність реальних гарантій захисту прав інвесторів, відсутність у населення достатньої кількості тимчасово вільних коштів.

Доведено, що інвестиції у світовій практиці є ключовим фактором економічного зростання. Для їх формування та примноження необхідно стимулювати ділову активність учасників ринку під час економічного спаду.

Відмічено, що під податковим регулюванням інвестицій слід розуміти використання елементів податку з метою стимулювання чи стримування інвестиційної активності через застосування різних видів податків та податкових інвестиційних пільг.

Наведено основні завдання податкового регулювання інвестицій: зростання обсягів іноземних інвестиційних ресурсів; забезпечення стабільності інвестиційного процесу та розвитку інновацій.

У роботі обгрунтовано недовершеність законодавства у сфері податкового регулювання інвестиційної діяльності. Основним нормативно-правовим актом податкового регулювання інвестиційної діяльності є Податковий кодекс України.

Доведено, що держава не забезпечена достатньою кількістю інвестиційних коштів, що є причиною низьких темпів зростання економіки. В ході дослідження було встановлено, що більшість інструментів податкового регулювання не впливають на рівень інвестування економіки України. Особливо яскраво це показує взаємозв'язок ставки податку на прибуток та капітальних інвестицій, здійснених за власні кошти підприємств і організацій. Також було виявлено, що ставка податку на прибуток підприємств не має впливу на інноваційні процеси в Україні. Було виявлено, що приблизно 90% власних коштів підприємств та організацій складаються з амортизаційних відрахувань, що є наслідком браку тимчасово вільних коштів у суб'єктів господарювання.

Було розглянуто діяльність агропромислового комплексу та надання цій галузі пільг, як яскравий приклад невиваженої політики держави. Акцентовано увагу на нераціональному розподілі пільг між великими та малими суб'єктами господарювання, зловживанні законодавчими прогалинами, що призводить до втрат бюджету.

Узагальнення зарубіжного досвіду податкового регулювання інвестицій дало можливість оцінити доцільність впровадження у вітчизняну практику пільг для підприємств, що здійснюють інновації у формі звільнення їх від оподаткування податком на прибуток підприємств або зменшення бази цього податку в подвійному розмірі на суму витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи.

Обґрунтовано, що в довгостроковому періоді перспективним є інвестиційний податковий кредит, який слід надавати суб'єктам господарювання різних організаційно-правових форм і видів діяльності, зайнятих у промисловому виробництві, за умови впровадження новітніх технологій, а також тим, що функціонують в сфері професійної діяльності, науки і техніки – за умови здійснення ними інновацій. Але слід визнати, що впровадження інвестиційного податкового кредиту у нашій країні не дасть бажаного результату через розповсюдження корупційних схем.

На нашу думку, податок на виведений капітал, який сьогодні є предметом палких обговорень, може скласти вирішальну роль у збільшенні обсягів

залучених інвестиційних коштів. На відміну від податку на прибуток, головною ідеєю податку на виведений капітал є відсутність оподаткування прибутку до моменту виведення капіталу у формі виплати дивідендів або здійснення інших прирівняних платежів. Таким чином, фінансовий результат не є об'єктом контролю, відпадає необхідність в бухгалтерії на стадії отримання прибутку і в бухгалтерії на стадії виплати дивідендів. Крім того, він може стати чинником виведення частини підприємців із тіньового сектору.

Приділено належну увагу питанню податкових канікул, пільгам з податку на додану вартість та їх недосконалості. Запропоновано внести зміни, щодо механізму надання прав підприємствам на дані види пільг.

Доцільність наведених інструментів потребує подальшого дослідження шляхом використання економіко-математичних методів прогнозування. Якщо ж буде надано позитивну оцінку, вважаємо за необхідне розробити реальний механізм податкового стимулювання інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безродна С. М. Інвестування : компендіум / С. М. Безродна, Н. В. Миськова. Чернівці, 2013. – 200 с.
2. Богер О.В. Податкове регулювання становлення інноваційної економіки, дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук, Київ – 2016.
3. Вуйцик О. Вплив податкового регулювання на інвестиційну діяльність у рекреаційно-туристичному комплексі України, Вісник Львівського університету. –2012. Випуск 29.
4. Голеніщева Є. Ю., Особливості формування та реалізації державної інвестиційної політики в різних країнах світу, НУЦЗУ – 2016 .
5. Гуменна К. Еволюція теоретичних підходів до тлумачення поняття “Інвестиції”, Збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 34.
6. Даценко Г.В. Систематизація класифікаційних ознак інвестицій та фінансовий контроль капітальних інвестицій: Вісник “ Регіональна бізнес-економіка та управління”, 2013, Випуск 3.
7. Демчишак Н. Роль податкових інструментів у інвестиційно-інноваційній стратегії розвитку України / Н. Демчишак // БізнесІнформ. – 2014. – випуск 2.
8. Дубинецька П.П. Податкове регулювання в системі управління національним господарством: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук, Львів – 2015.
9. Єгоров І.Ю. Зміни у відносних позиціях окремих країн та регіонів у світовій системі НДДКР та продукування знань, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, 5 випуск – 2012
10. Закон України “Про внесення змін до Митного кодексу України” [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5210-17>
11. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» від 21 грудня 2016 року № 1797-VIII, який набрав чинності з 01.01.2017 року.
12. Закон України “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон”, від 13 жовтня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2673-12>

13. Закон України “Про інноваційну діяльність” від 4 липня 2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/40-15>
14. Закон України “Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні” від 21 грудня 2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
15. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>
16. Закон України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні” від 22 березня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
17. Закон України “Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць” від 6 вересня 2012 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>
18. Іванова М.О Деякі аспекти інвестицій як економічної категорії та їх класифікації: фінансово-кредитна і грошова політика, Київ – 2013 .
19. Іванов Ю. Функції податків та податкове регулювання, ХНЕУ – 2010, вип. 9.
20. Коробкіна Н.Г. Пільгове оподаткування доходів фізичних осіб у Великій Британії, “Гроші , фінанси та кредит” – 2015.
21. Крупей Н.С Податки і платежі: історичний, Збірник наукових праць –2012
22. Кулак А.В. Податкове регулювання доходів і прибутків платників податків в Україні, дипломна робота, Тернопіль – 2014.
23. Кулініч Т.В. Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури, «Львівська політехніка» – 2015.
24. Лизогуб В. А. Законодавче регулювання іноземних інвестицій у КНР у період політики реформ і відкритості, Вісник “Теорія і практика правознавства” – 2017.
25. Лютий І. О. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Лютий І. О., Демиденко Л. М., Романюк М. В. та ін.]; За ред. І. О. Лютого. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 456 с.
26. Мединська Т. В. Податкова система: Навчальний посібник / Т. В. Мединська, Н. І. Власюк. – Львів: 2010. – 276 с.

27. Молдован О. Податкові інструменти стимулювання НДДКР у світовій практиці, Збірник наукових праць “Світ фінансів”, випуск 2 – 2014.
28. НДФІ Розвиток економічних теорій антициклічного податкового регулювання наукові праці, Збірник НДФІ Випуск 2 – 2011.
29. Орлова Н. Механізм організації системи моніторингу інвестиційної політики сталого розвитку в Україні, Вісник “Інвестиції: практика та досвід” Випуск 1–2016.
30. Офіційний сайт Державної казначейської служби України, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
31. Офіційний сайт Державної служби статистики України, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
32. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
33. Офіційний сайт Міністерства фінансів України, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/>
34. Паранчук С.В., Мужеляк М.М. Податкове регулювання інноваційної діяльності: Навч. посібник, “Львівська політехніка” – 2016.
35. Погоріла Л.М. Відносини споживання в економічній системі: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук, Київ – 2015.
36. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
37. Поліщук Є.А. Теоретичні аспекти інвестиційного процесу, наук. видання “Фінанси, облік і аудит” – 2011, Випуск 18.
38. Попов М. В. Налоговые инструменты стимулирования инвестиций в инновационное развитие экономики / М. В. Попов // Университет им. В. И. Вернадского. – 2012.
39. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Концепцію регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки” від 1 червня 1995 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/384-95-%D0%BF>

40. Про порядок іноземного інвестування в Україну” від 10 серпня 2005 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0947>
41. Рассихіна В.Є. Теоретико-методологічні проблеми визначення інновацій на сучасному етапі розвитку економіки України, Вісник Хмельницького національного університету – 2011, Випуск 3.
42. Рейнська В. Б. Податкове регулювання інвестицій в Україні: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук, – Тернопіль, 2015. – 283 с.
43. Сарана. Л.А. Наукові підходи до визначення інвестицій як складової фінансового забезпечення регіонального розвитку, Вісник східноєвропейського університету економіки і менеджменту, Випуск 2– 2015
44. Серебрянський Д. М. До питання запровадження інвестиційної податкової знижки в Україні // Д. М. Серебрянський, Г.С. Мельничук // Фінанси України. – 2012. – випуск 3.
45. Рощина Н.В. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України: Збірник наукових праць – 2017.
46. Рудейчук С. Економічний аналіз:Збірник наукових праць, Випуск 2– 2013.
47. Гаптунова І. Європейський інформаційно-дослідницький центр Трансформація податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал –2016 рік.
48. Указ Президента України “Про стимулювання розвитку підприємницької діяльності в умовах світової фінансової кризи” від 22 червня 2009 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466>
49. Шатило О. А. Інноваційно-інвестиційний ринок:особливості розвитку– 2014 .